

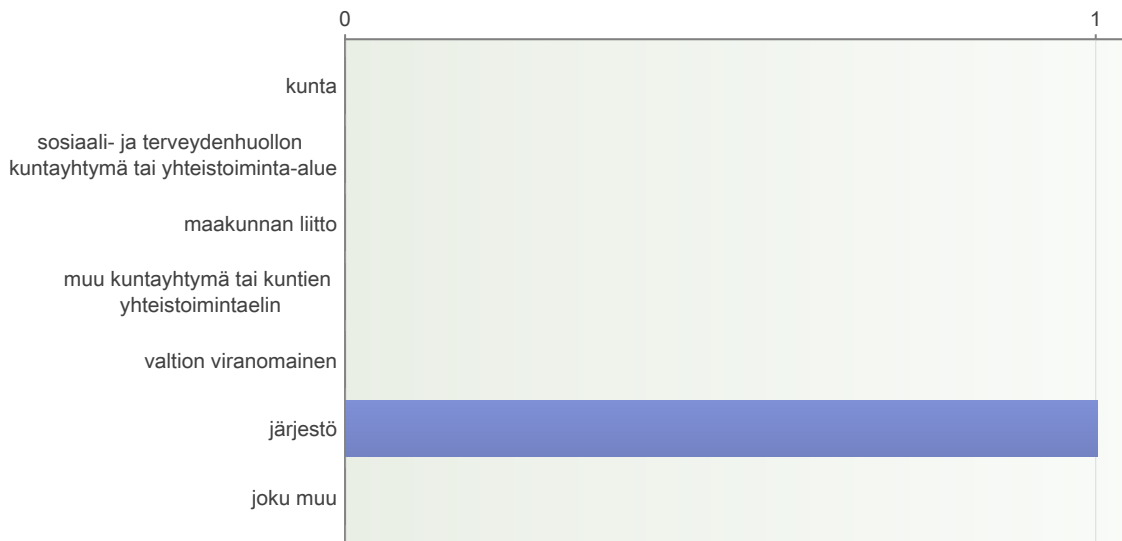
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Aivoliitto ry	Tiina Viljanen	tiina.viljanen@aivoliitto.fi	2.11.2016	Aivoliiton liittohallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kyllä voidaan, mikäli palveluille rakennetaan selkeät mittarit ja esim. koko hoitopolkuun liittyvä kustannusseuranta on keskitetty yhden tietojärjestelmän sisälle.

Erityisosaaminen tulee keskittää riittävästi resurssoihiin yksiköihin parhaan mahdollisen hoitotuloksen aikaansaamiseksi ja samalla tulee varmistua hoidon oikea-aikaisuudesta olemassa olevien hoitosuosituksen mukaisesti.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kyllä, mikäli kustannusseuranta ja tulosten arviointi on yhdenmukaista ja olemassa olevat selvitykset esimerkiksi kuntoutuksen vaikuttavuudesta kustannuksiin otetaan huomioon ja tämä tieto otetaan käyttöön koko maassa.

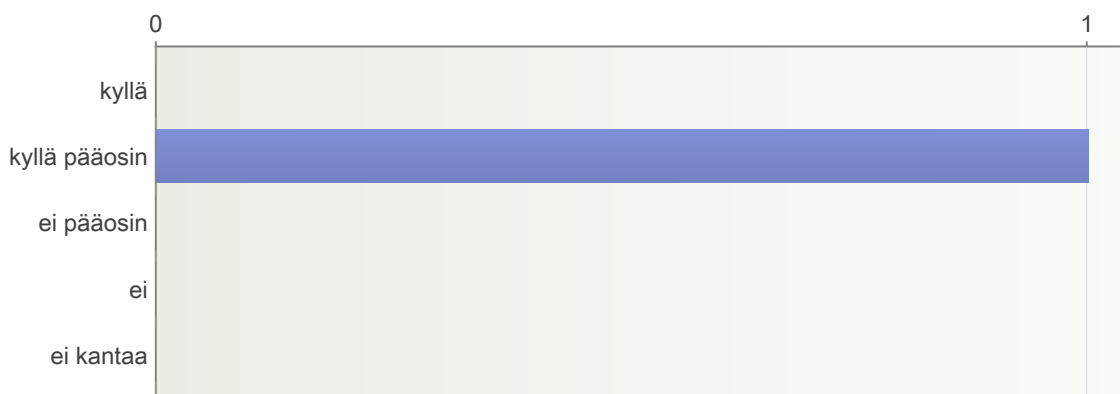
5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kun rakennetaan toimivaa palvelukokonaisuutta, edellyttää se yhtenäisiä rakenteita ja säännöstöjä, jotka perustuvat asiantuntijoiden näkemyksiin. Parhaan mahdollisen ratkaisun turvaaminen ei voi perustua muuhun kuin asiantuntijuuteen, jonka tulee olla myös demokraattisen päätöksen teon tavoite.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakunnan ja kuntien yhteistyötä tulee vahvistaa, jotta esim. perusopetus ja sotepalvelut voivat toimia saumattomasti yhteistyössä.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

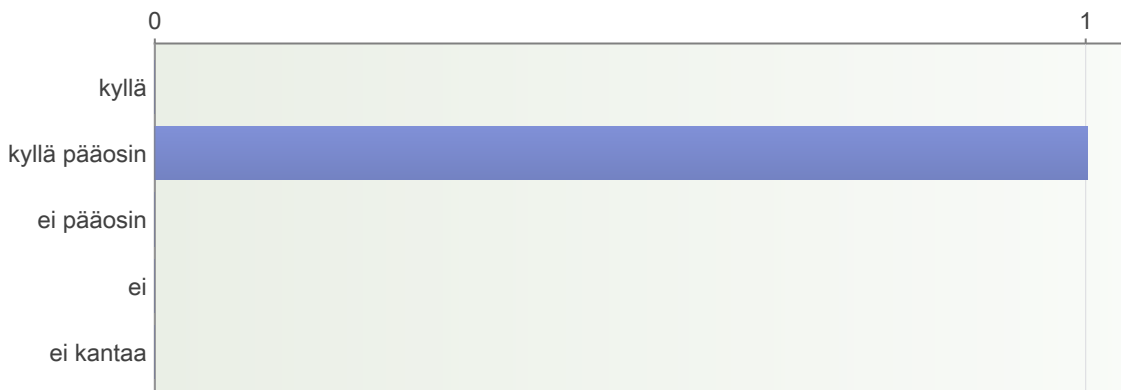

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntien tehtävät ovat tarkoituksenmukaisia, mikäli valtiolla on riittävä ohjausvalta niihin.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

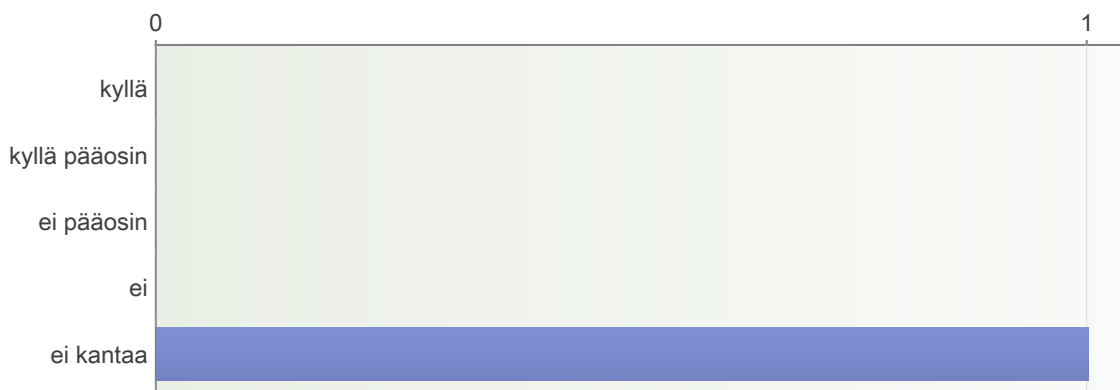

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Vammaispalvelut tulee ottaa huomioon sekä kunnan että maakunnan tasolla.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

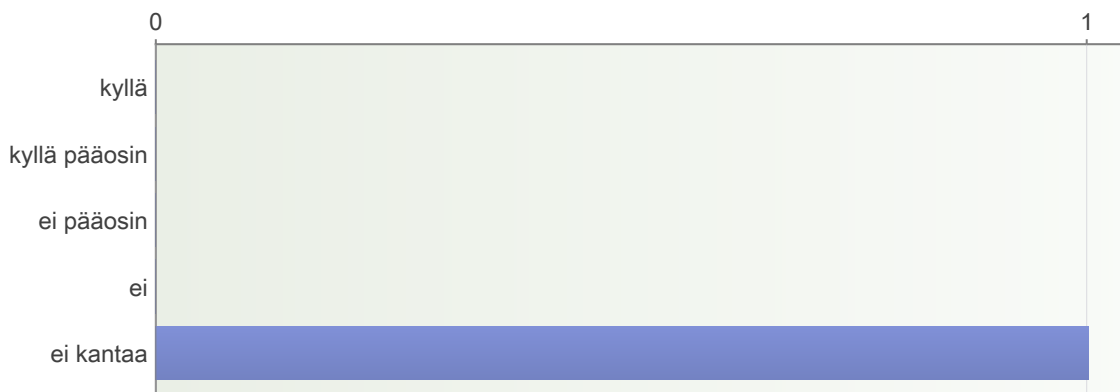
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

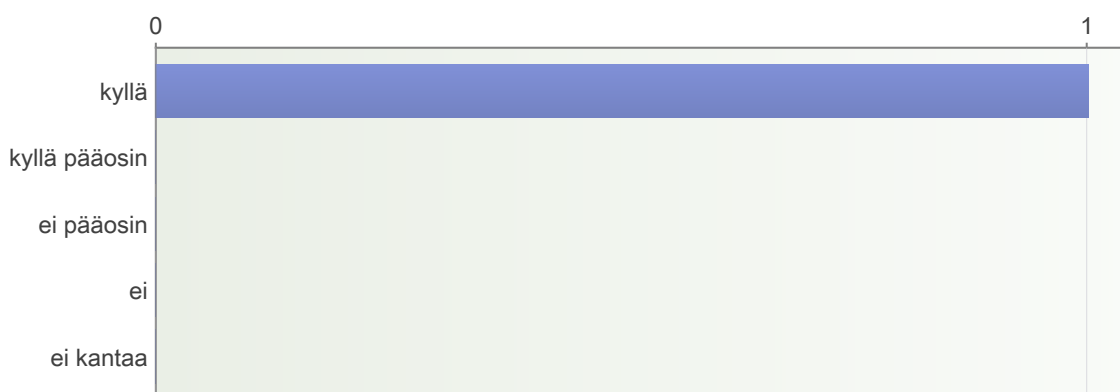
11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestöjen asiantuntemus ja mahdollisuus toimia palvelujen tuottajana tulee ottaa huomioon.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Tietyiltä osin lähipalvelut ovat tarkoituksenmukaisia, mm. neuvola ja sosiaalipalvelut, mutta erikoissairaanhoidon, kuten aivoverenkiertohäiriöiden (AVH) akuuttihoito tulee hoitaa neurologisen asiantuntemuksen ja kuvantamisen mahdollistavassa yksikössä riittävän lähellä potilasta. AVH-akuuttihoidossa palvelun saatavuus myös sairaanhoidon kuljetuksen osalta on turvattava alle tunnin viiveellä, jotta mm. liuotushoidon tulos on paras mahdollinen henkilön toimintakyvyn turvaamiseksi. Akuuttikuntoutuksen tulee myös alkaa välittömästi, jotta paras mahdollinen vaikutus voidaan turvata ja samalla saada aikaan myös tavoiteltu säästötavoite.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa.

Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Sitovuus on ehdottoman tärkeää palvelujen järjestämisen ja toteuttamisen turvaamiseksi.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Asiakaslähtöisyys on otettu huomioon riittävästi, mutta erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että palvelut ovat tasavertaisina kaikkien saatavilla. Sosiaalipalveluja tulee tarkastella yhdenvertaisesti terveyspalvelujen kanssa.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Yhdenmukaisten palvelujen turvaamiseksi valtion ohjaus on välttämätöntä, jotta yhdenmukaiset hoito- ja kuntoutuspalvelut taataan kansalaisille. Yhdenmukaisten palvelujen taustalla tulee olla vahva asiantuntijaohjaus ja tähän on varattava riittävät resurssit.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

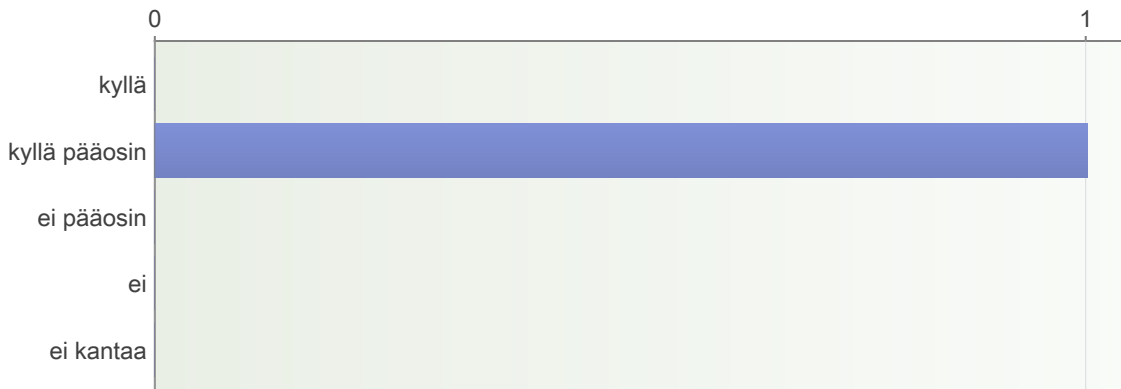

Avoimet vastaukset: kyllä

- Tilaajan on osattava määrittellä palvelun sisältö ja laajuus tarkoituksenmukaisesti ja yhtenevästi koko maassa.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- On toimittava mahdollisimman avoimesti ja julkisuuslain mukaisesti.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Lain pykälässä 6 todetaan : Jos sosiaali- tai terveydenhuollon henkilöstö ei hallitse muita kuin 1 momentissa tarkoitettuja kieliä tai asiakas ei aisti- tai puhevamman tai muun syyn vuoksi voi tulla ymmärretyksi, on palveluja annettaessa mahdollisuuksien mukaan huolehdittava tulkitsemisesta ja tulkin hankimisesta. Tässä kohdassa tulee huomioida erityisesti afaattiset henkilöt, jotka tarvitsevat nimenomaan omaa puhevammaisten tulkkia.

Järjestöjen vahvaa erityisosaamista tulee jatkossa hyödyntää. Järjestöt tarjoavat niin kokemuspuheenvuoron käyttäjiä kuin hoitoketjuihin vertaistuki-elementtiä.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Ei vastauksia.

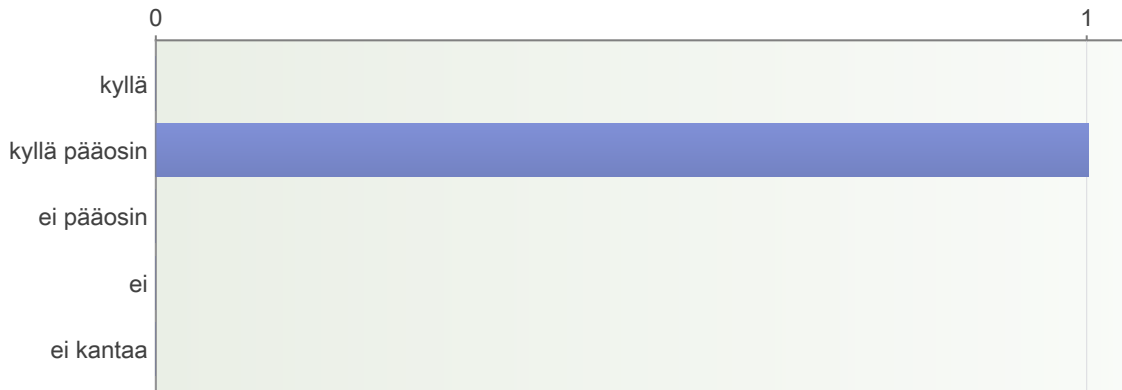

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Virkamiesten nimeämisessä tulee ottaa huomioon asianomaisen henkilön mahdollisimman laaja-alainen osaaminen ja tietopohja.

22. 20. Voimaantulolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

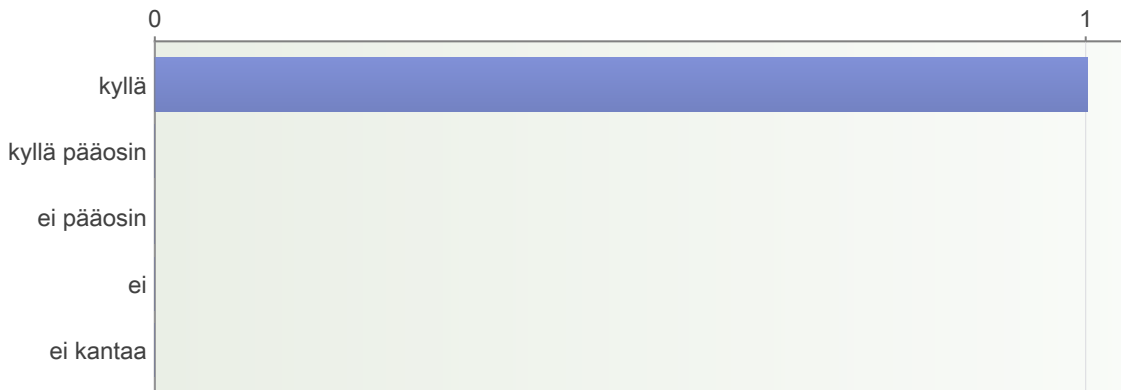
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

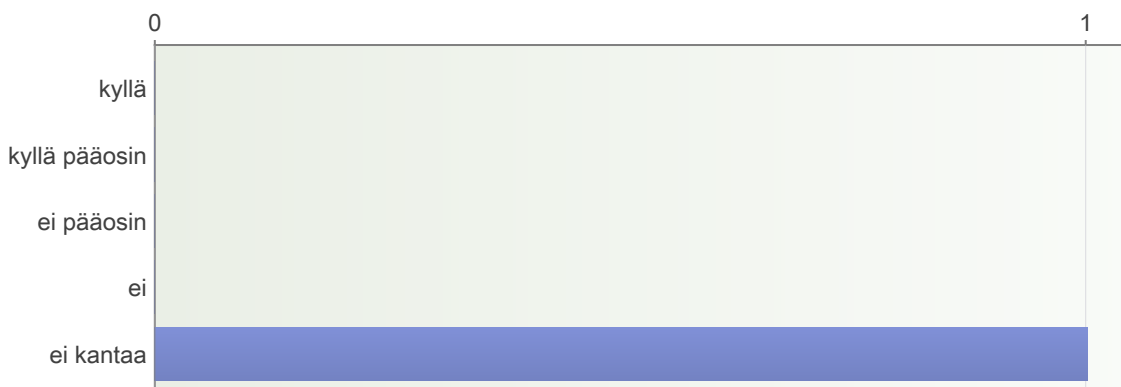
Avoimet vastaukset: kyllä

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Ei vastauksia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

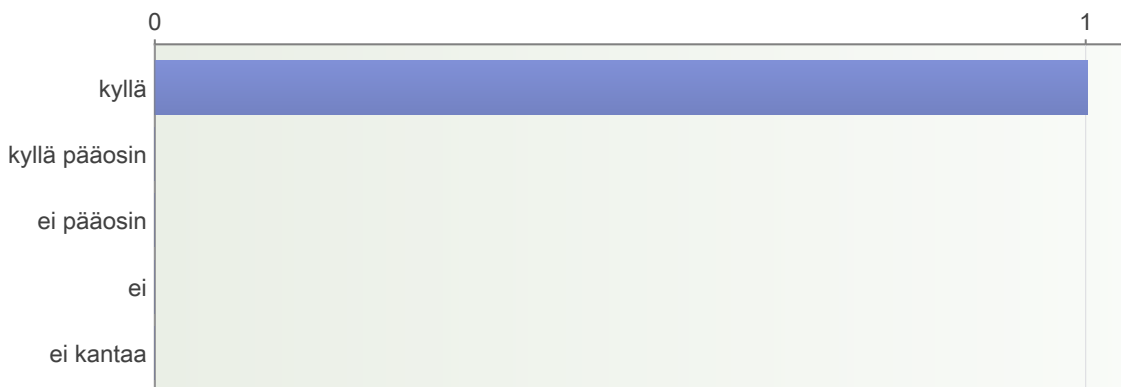
27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Viestinnässä on otettava huomioon yhdenvertaisuus ja saavutettavuus (esim. afaattiset henkilöt ja henkilöt, joilla on kielellinen erityisvaikeus)

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Valtiolla tulee olla vastuu sosiaali- ja terveystalouden rahoittamisesta. Valtiolla tulee olla myös ohjausvalta tuotettaviin palveluihin.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

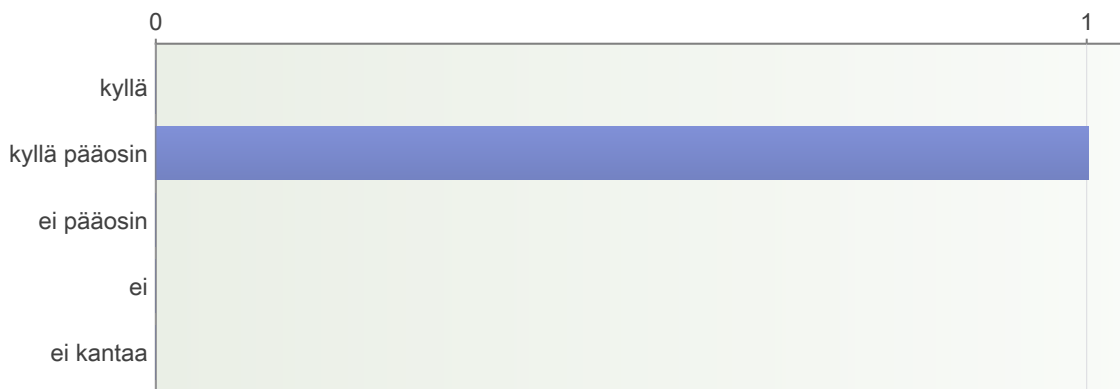

Avoimet vastaukset: kyllä

- Tarvetekijöissä on otettava vahvasti huomioon sekä ennaltaehkäisevä toiminta, varhainen tunnistaminen ja hoitopolku kokonaisuutena sisältäen kuntoutuksen ja vertaistuen.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

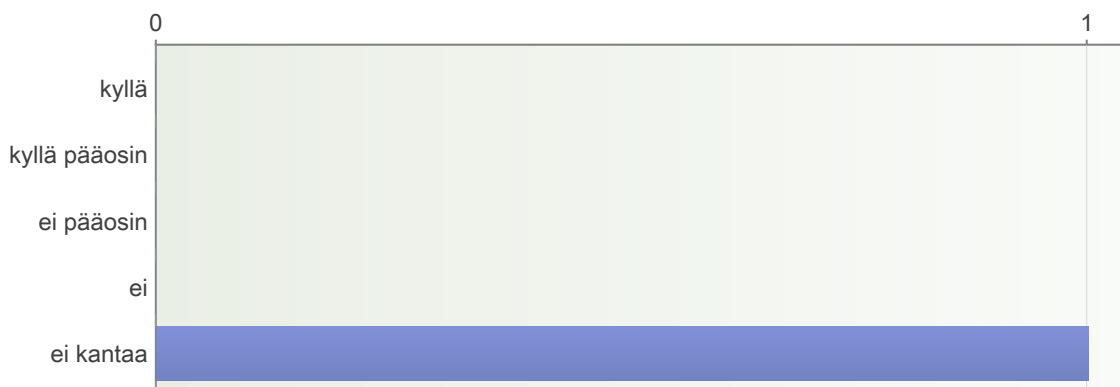
32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaajien määrä: 1

- Tarveperusteinen rahoitus on erittäin hyvä malli. Esitetyn aikataulun tulee olla kaikkia osapuolia sitova, jotta malli toteutuu.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

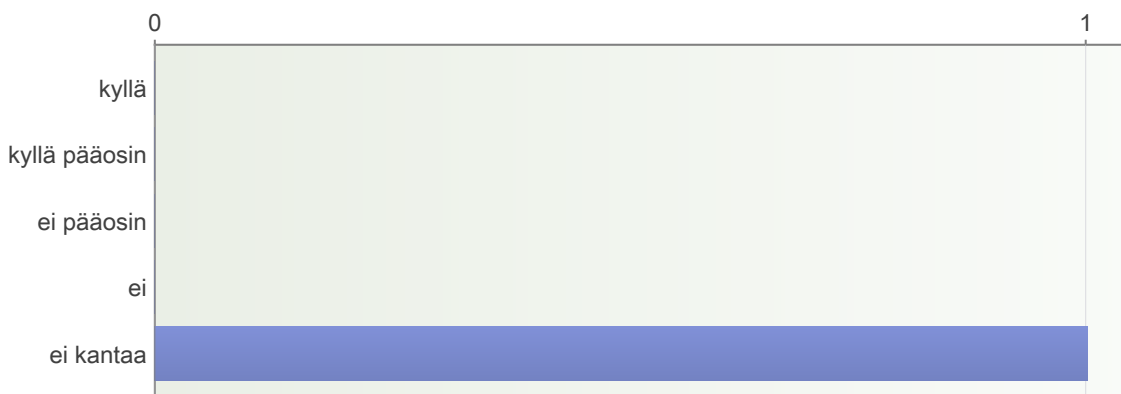
Avoimet vastaukset: ei kantaa

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

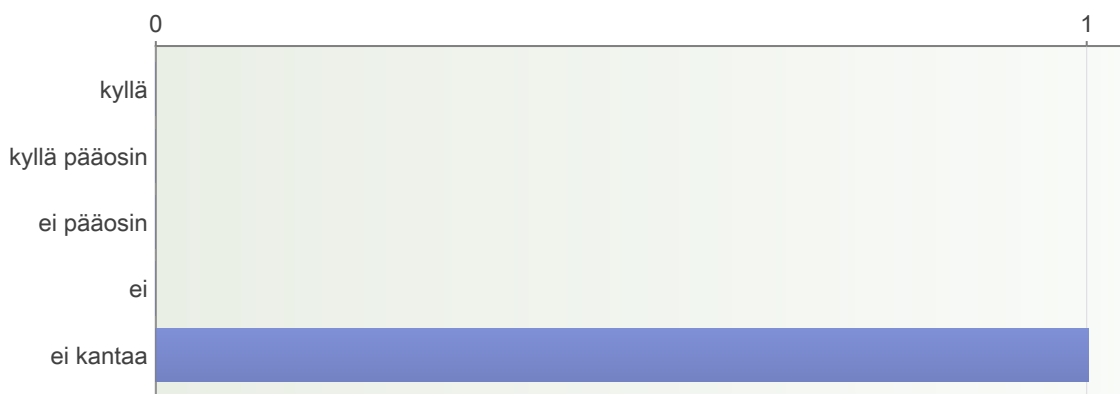
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on oltava mittattavissa..

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

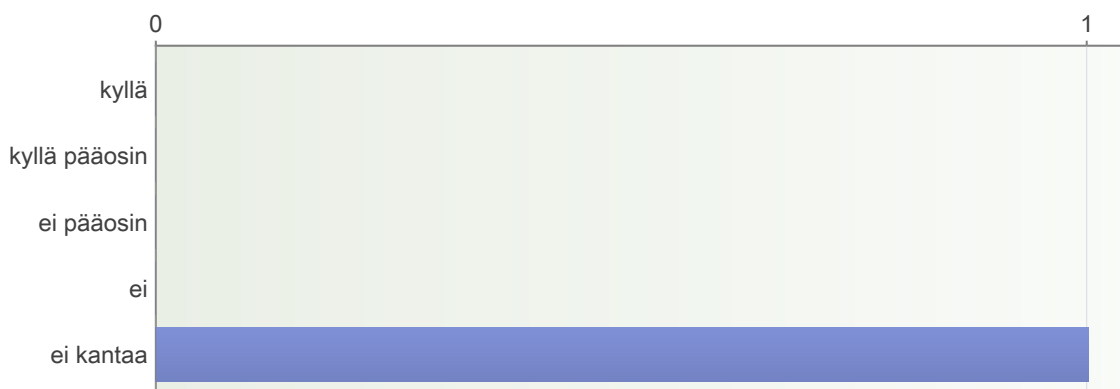
Avoimet vastaukset: ei kantaa

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

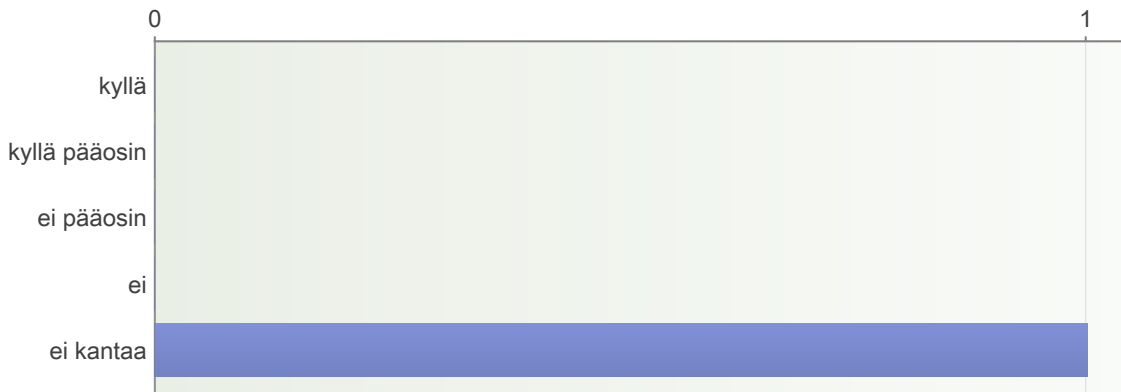
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Aivoliitto ry edustaa yli puolta miljoonaa suomalaista; aivoverenkiertohäiriön sairastaneita (vuosittain 25000 henkilöä saa AVH:n) sekä henkilöitä, joilla on aivojen pienten suonien sairaus (n.200 000 suomalaista) ja heidän läheisiään, afaattisia henkilöitä (n. 20000 henkilöä) sekä henkilöitä, joilla on kielellinen erityisvaikeus syntymästään (7% ikäryhmästä) ja heidän perheitään ja läheisiään. Kannamme siis erityistä huolta siitä, että maakunnissa osataan ottaa nämä kohderyhmät huomioon mietittäessä palveluiden toimivuutta, järjestämisvastuuta ja asiakkaan valinnanvapautta. Mahdollisimman keskitetty valtion tasolta ohjautuva toimintamalli turvaa yhdenmukaiset palvelut niin ennaltaehkäisevän toiminnan, varhaisen tunnistamisen, akuuttihoiton, hoidon, kuntoutuksen ja vertaistuenkin osalta.
Kannamme siis huolta yhdenvertaisuuden toteutumisesta ja erityisosaamisen turvaamisesta.

Yhden vuoden aikana aivoverenkiertohäiriön (AVH) sairastaneiden elinikäiset hoitokustannukset ovat 1,1 mrd euroa. Pelkästään tämän kohderyhmän hoitaminen tehostetusti akuuttihoitossa ja akuuttikuntoutuksessa tuo mittavat säästöt. Hoitoon tulee päästä viivytyksettä, jotta hoito voidaan aloittaa välittömästi (esim.liuotushoito) ja akuuttikuntoutus pitää käynnistää viivytyksettä, jotta toimintakyky voidaan palauttaa ja välttyä turhilta mm. laitoshoidon ja sosiaalitoimen kustannuksilta.

Kielellisen erityisvaikeuden (7% ikäryhmästä) varhainen tunnistaminen käynnistää tukitoimet, joiden avulla voidaan ehkäistä mm. oppimisvaikeuksia ja syrjäytymistä.

Aivojen pienten suonten tautia sairastaa noin 200 000 ja ikääntymisen myötä sairastuneiden määrä kasvaa, jos ennalta ehkäisy ei toteudu nykyistä tehokkaammin.

Ensiarvoisen tärkeää on, että sekä terveyden edistäminen että varhainen tunnistaminen, jotka jäävät kuntien vastuulle, resurssoidaan riittävästi.

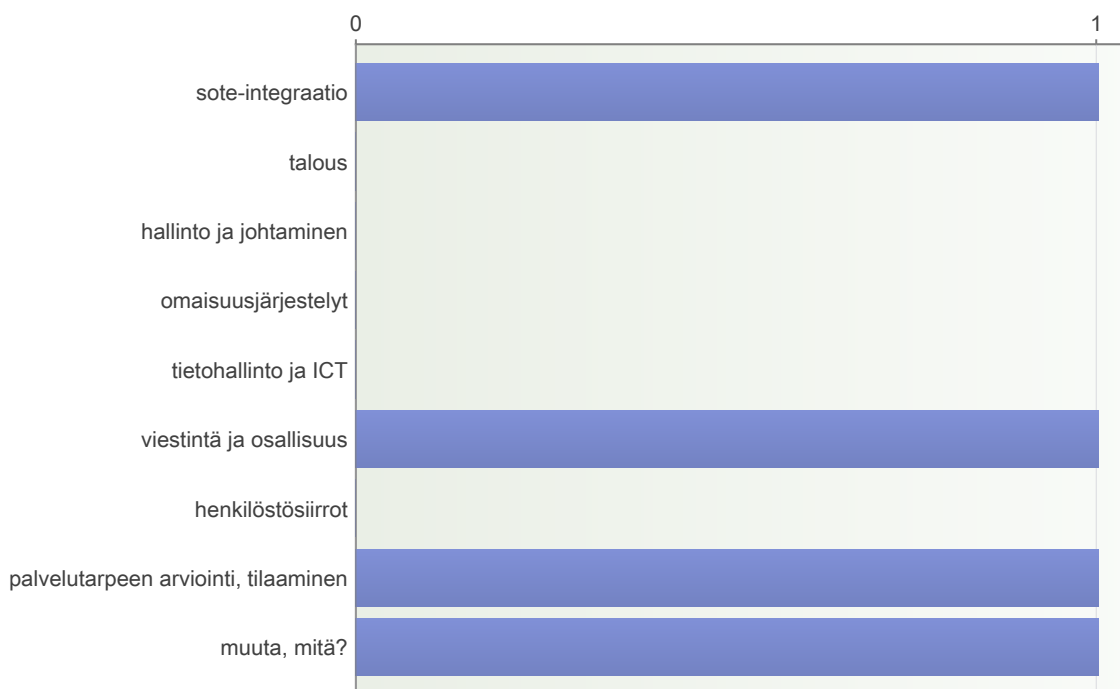
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Tämä edellyttää sitä, että valtio vastaa viimekädessä sosiaali- ja terveydenhuollon menoista, jotta yhdenvertaiset palvelut toteutuvat koko maassa.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Järjestöjen asema uudistuksessa ja KELAn rooli tässä kokonaisuudessa on jäänyt edelleen epäselväksi.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.